

Avstrija, da se nam ne vstvari govori, v kateri ni več sledú o Avstrii.

Skoraj je že prišlo tako dalje. V oficielnih, oficioznih in časnikarskih pisarijah je zdaj vedno le govorjenje o Ogerskem in družih kraljestvih in deželah ali pa o deželah ogerske krone in o deželah, ki ne spadajo pod ogersko krono. Nas takraj Litave zaznamvajo le nikavno (negativno); pravi se le, da ne spadamo pod ogersko krono; ne pové se pa, kam da spadamo ali kaj da smo sami za-se. Nazadnje se bomo morali še srečne šteti, da postanemo „pritikline“ (partes adnexae) ogerske krone!

Kadar se rabi bolj milostljiva beseda, imenujejo nas „zahodnjo polovico države.“ To ime pa, ne da samo ob sebi nič ne pomeni, ono je tudi, kakor nam kaže zemljevid, smešno in napčno. Ako smo mi državna zahodnja polovica, morali bi biti Ogri izhodnja; Ogri pa temu protestujejo, da bi bili polovična država, polovica kake neogerske države, oni se domišljujejo same za celo državo in govorijo (kakošna milost!) o naših deželah le kakor o „drugih posestvih“ njihovega kralja.

Besede „Avstrija“ zdaj že skoraj več slišati ni. Kakor da bi se je navlašč ogibali, zdi se nam, skoraj gotovo le Ogrom na ljubo, kateri bi zamerili, če bi se tudi le videlo, da jih še kdo šteje k Avstrii! Morebiti da tudi zaradi tega ne pride beseda Avstrija več čez usta in iz peresa, ker je — vsaj za trenutek — zapopadek Avstrije res zginil!

Tù se nam zopet pokaže resnica pesnikovih besed: „kjer zapopadka ni, tam se ob pravem času najde kaka „beseda.“ Ker za obstanek habsburške države, ki še ostaja zraven dežel ogerske krone, manjka državni zapopadek, ker se ta državni ostanek Avstrija imenovati ne upa, zanjda se je beseda primerna dvalističnemu stanju, beseda „Cislajtanija.“

Ta beseda je priljubljen izraz za take časopise, katerim je zginila avstrijska zavest, — če so kdaj imeli tako zavest? Pridno si prizadevajo ti časopisi, da razširjajo tù norčavo besedo in jo spravljajo v rabo. Ni dvomiti, da neumna množica bode besedo to brez pomisleka za njimi blebetala, kakor marsiktero drugo neumnost. Časopisi govorijo s posebnim dopadanjem prav ošabno vedno le o Ogerskem in o Cislajtanii, o ogerskih in cislajtanskih ministrih, o ogerskih in cislajtanskih ljudskih zastopstvih itd. O Avstrii ni več duha ne sluha! Ogersko je za-se zapopadek in stvar, Ogersko je država! Avstrija pa se je v dvalističnem eksperimentu zgubila v „drugih deželah, ki ne spadajo pod ogersko krono. Te pisane sestavljene „Bog vé kam spadajoče dežele“, ki nimajo več Avstrija biti, se zaznamujejo s ptujim prečudnim imenom „Cislajtanija“!

Odslej naj po ogerskih sanjarjih ne bode več Avstriancev, temuč le Ogrov in Cislajtancev! Cislajtance imenovali se bodos februarško-patentirano ošabnostjo tisti ustavni državljani, katerim je „ustavoljubna nemška stranka“ rešila datum februarškega patenta, če je tudi raztrgala s tem državo. Ne bomo se motili, ako bomo imenovali te Cislajtance že zdaj bivšega svetega rimskega cesarstva nemškega naroda „Erzfilister.“

Ene nade pa se še držimo, te namreč, da se občna zgodovina ne bode pripravila do tega, da zapiše v svoje knjige namesto staročastitljivega imena „Avstrija“ novo in prazno ime „Ogerska in Cislajtanija.“

Cislajtanija! Ta beseda je vendar ravno tako abotna, kakor je smešna, češ, da Litava (Leitha) kot mejna reka na papirju ima kako važnost. Ta celó nepomenljiva rečica mejí le v eni sami deželi, in še tù celó samo v eni četrtini nižega Avstrijskega Ogersko

in Avstrijo. Pa tudi tukaj ta reka ni skozi in skozi meja, temuč mnogokrat pretrgana. Deloma je namreč avstrijska meja unkraj in zopet ogerska takraj reke. Ali kaj briga ohole Magjare to, in tiste, ki trobijo v njih rog! Žalostna majka Avstrija!

Tako piše „Reform“ v 11. listu l. l.

Glasi vnanji o sedanjem stanju Avstrije.

O stanju Avstrije piše nemški časnik tirolski „Tiroler Stimmen“ tako-le:

Naj tudi vladi sedanji v eno mer hvalo pojó tisti ljudjé, ki si prikladajo ime „verfassungstreue“ ali „brambovcev ustave“; vendar ostane gotova resnica, da se v Avstrii borí velika večina narodov takraj Litave (zunaj Ogerskega) za večo samostalnost, in tega borjenja ne bode opustila, predno ne doseže, česar si želi. Ako se tedaj razglasuje po svetu, da je sedanji ministerski program (sedanje ministersko postopanje) pravi (korektni) izraz nepremenljive volje Njih Veličanstva in ne samo poskušnja kakega ministra, vendar mi takemu zagotavljenju ne verjamemo nikakor. Program, kterega ima naša vlada v glavi, znabiti da je popolnoma korekten; al to, kar ga nam je že pokazala, je kalna zmes starega in novega „nazaj“ in „naprej“ ob enem, in nikakor ni treba mu povdarjati njegove korektnosti. Tako imenovanega „ustavnega“ zbora se še vedno držati — akoravno se je Ogerskemu dala samostalnost in se je ono skoraj do dobrega odločilo iz avstrijske državne zaveze — to ni drugo kot „kita“, ktera se morebiti zaradi nas hranuje kot kaka svetinja (kajti privatnega veselja nikomur nočemo kratiti), — pravo pa to ni nikakor. Še manj prav pa je to, da se za ministerske poskušnje vedno na pomoč kliče cesarjevo Veličanstvo. V ustavnih vladah ni navadno in ni prav, da se v to, kar se po ministerskih nasvetih godí, vtikuje imé Njegovega Veličanstva, ktero stojí nad vso odgovornostjo. V državah ustavnih so ministri odgovorni. Saj vendar ministerstvo s tem noče meriti na to, da je mogoče, da cesar več ne bode vprašal svojih narodov o postavodajavnih zadevah, ako ministerstvu ne obveljá, prav pohleven državni zbor dobiti na Dunaj. Ako se to pripetí, tadaj se vé, da bode moralo biti vse korektno, dokler ne razruši duh življenja in napredka vseh ovir, ki ga zadržujejo in si samosvojno ne poišče oblik, ktere bodo vprihodnje veljavne za blagor avstrijskih narodov!!

Iz teh besed se vidi, da tudi pošteni nemški listi so prepričani, da boja ne bode pred konec, dokler ne doseže vsak narod tega, kar mu gré po večni pravici. Zaupno tedaj glejmo Slovani v bodočnost; sedanje stanje Avstrije mora se na bolje obrniti!

Národ in duhovščina pri volitvah.

Iz Moravskega se „Volksfreund“ piše: „Po zadnjih volitvah za deželni zbor ste na dan stopili dve prikazni, ki ste bili sicer že davno znani; al tako očitno ko zdaj se še niste prikazali. Prva je vesela, in to je lepo soglasje, v katerem sta narod in duhovščina. Ne le, da je mnogo slovanskih občin svoje duhovne pastirje izvolilo za izbiralce, ampak ni je bilo v slovanskih volitnih okrajih ne ene volitne komisije, v kateri ne bi bilo sedelo po več duhovnov. Ta dogodba menda vendar dosti jasno pričá o zaupanju, ktero po pravici ima moravska duhovščina pri ljudstvu, ter je obema na čast. Ta dogodba pa tudi kaže neoskrunjeno ljudstveno pobožnost in je dokaz, da duhovščina dela po smislu vernega ljudstva; kajti le od tod izvira omenjeno trdno zaupanje.“

Vse to je, kakor da bi bil dopisnik pisal o slovenskem našem národu, ki se ni dal premotiti po prav peklenških zvijačah, ki so jih izmišljevali nasprotniki naši. Prečastita duhovščina je narodu našemu tudi v tej važni dôbi bila vérna svetnica, prava mati, ki je podučevala narod, naj ostane zvest svojemu spoznanju, svoji vesti, in naj se ne dá prekaniti po krivih prerokih. In národ slovenski in duhovščina slovenska bila sta skala, na kateri se je glavo razbila marsiktera tica, ki je priletela iz mesta na deželo, da bi ondi gnjezdo naredila za pošast svojo.

Očitno je toraj, kakor na slovanskem Moravskem in Českem, da tudi na slovenskem Kranjskem duhovščino in narod veže trdno vzajemno zaupanje, in to že tudi zatega del, ker oba sta iz iste kmetiške korenine.

„Tej veseli dogodbi — piše „Volksfr.“ dalje — pa nasproti stoji žalostna prikazen, in to je ta, da se je judovstvo zedinilo z nemškimi liberalci, ki si imé „ustavoljubov (!)“ prilastujejo. Judje so namreč raznašali tiste psovne brošure, ki so podkopavale zaupanje v konservativne naše možé; prav judovski glasovi so bili tisti, ki so zmago naklonili radikalnim kandidatom. Ne motimo se, ako pravimo, da je pri teh volitvah za deželni zbor boj bil tudi med krščanstvom in nikavnim (alles nivellirenden) liberalizmom, ktereга judje pospešujejo. Kako daleč so judje segali, kaže nam naslednja dogodba. V neki lekarnici v Brnu je nek jud pravil, kako resno je pražki cesarski namestnik baron Kellersperg očital pražkemu kardinalu da drži z národno stranko. Bil je pri tem pogovoru pričujoč mestnjan národne (konservativne) stranke, in ta je judu na pete stopil, rekoč: „To očitjanje, ako je res, pač ni imelo nobenega vspeha! In na to je jud začel psovati kardinala pražkega tako, da mu je lekar-nikar pokazal vrata. Iz te dogodbe se lahko sklepa, kako daleč je že segla predrznost tako imenovanih nemških liberalcev. Pač žalosten sad!“

Na slovenski zemlji takih brošur, ktere napadajo in grdijo častito našo duhovščino, sicer niso raznašali judje; trošene so pa vendar bile med svet; trosili so jih tisti, ki svoj liberalizem srkajo iz judovskih časnikov; razpošiljale so jih pa nekatere kantonske gosposke, in raznašali so jih tako imenovani „rihtni hlapci.“ Ne bili bi kaj tacega verjeli, ko bi nam ne bili volilci sami brošuro „Kranjci pazite!“ pokazali, ki so jo dobili od teh hlapcev; en župan nam je celó poslal cel snopič teh brošur, naj jih damo „centralni kompanii“ nazaj, da jih porabi na mestu, kjer omikan človek — papirja potrebuje.

Nove volitve na Kranjskem.

O novih volitvah za deželni zbor na Kranjskem piše štajarsk domoljub v „Slovcu“ tako-le:

„Nove volitve na Kranjskem so dokončane! Bila je huda bitva. Nepokvarjeno ljudstvo je ostalo zvesto in dosledno. Velika tolažba za prihodnost! Podučujte učeniki naroda neprenehoma narod svoj tudi dalje naprej v političnih rečéh. Zapopadlo bode naše ljudstvo skoraj, kdo da ga vodi po pravi poti. Nova „Presse“ se potožuje, da uradniki na Kranjskem nimajo nikakoršnega upliva več na narod. Sami so krivi, da so zaupanje zgubili. Prišli bodo časi, v kterih se bodo ločevale pleve od pšenice! Kranjsko ljudstvo še ima obilno moralnega čuta; v tem ste ga razdražili s hlapčevskim svojim delovanjem pri zadnjih in predzadnjih volitvah, zato vam ne zaupa. Vladi ste storili slabo službo, sebi pa nakopali nadloge velike! Kdor z národom gré, ta je njegov prijatelj in vživa njegovo zaupanje; kdor pa služi nasprotnikom ná-

roda, ostane brez ljubezni. Ne mislite, da je naše ljudstvo neumno in nima nikakoršnega zaumena o političnih zadevah. To ni res! Misli vam umniše, nego marsikteri državnik. Kdor mu sega v prepričanje njegovo in ga hoče strahovati, ta se je prerajtal. Ako kdo, tako narod ljubi svobodnost v svojih odločbah. V tem oziru ga ne bodo knjižure spreobrnilé, posebno takošne ne, ktere so tako butasto pisane, ko ona: „Kranjci pazite.“ Govoril sem z mnogimi prostimi kmeti, kteri so na tanko prebrali to knjižico, in kaj mislite, kako se je glasila njihova sodba? Rekli so: „Ptica se pozná po perji in petji — ta ptič pa je ponočni čuk!“ Tudi drugi pomočki niso pomagali. Moralni človek gleda na značaj izvoljenca, in ker je tega našel v svojih poslanicah, volil jih je. Kranjsko ljudstvo ni kaka drhal, ktero bi lahko podkupil z bokalom vina ali z denarjem. Ker je delavno, zato si rajši zasluži denar in ohrani pošteno vest, ko pa da bi se dalo v najem nepoštenim namenom.“

Slovensko slovstvo.

(Poslano.)

S l o v ó . *

Po stari nemški pesmi poslovenil M. K.

Bodi zdrava materna zemljica!
 Skoraj v hladno krilo me zavij —
 Pad' z očesa poslednja solzica,
 Potok solz prelitih me zakrij!
 Vse, po čemur srce hrepenelo,
 Že v mladosti cvetja ga beži!
 Ne veselja, le britkosti žrelo
 Se odprto stavi pred oči.
 Oh! življenja sanje bile tak' sladké —
 Grem naj, Oče! grem naj v hladni grob zemljé!

Lepo cvetje rože odpirale
 So krog mene — vendar ne za mé!
 Moje so solze jih zalivale;
 Pa le druge trgale roké!
 Toljkanj srečnih videti na svéti
 Po veselji plavati srčno —
 V solzah vedno zakopan živéti,
 Čutnim neizrekljivo je britkó!
 Oh! življenja sanje bile tak' sladké —
 Grem naj, Oče! grem naj v hladni grob zemljé!

Bodi materna zemljica zdrava!
 Mi privoli, ko razpala v prah
 Mojega telesa bo sestava,
 V tvojem naročji da ga krije mah.
 Tam, kjer lepša zarja mi napoči,
 Mi odpre se vsem pripravljen dom.
 Bog v veselja da ji src ne loči —
 Tam osrečena ga pila bom.
 Oh! življenja sanje bile tak, sladké —
 Grem naj, Oče! grem naj v hladni grob zemljé!

Giontini-ova národna knjigarna v Ljubljani.

Te dni nam je v roke prišel imenik knjig, ktere je naš knjigotržec J. Giontini ali založil ali je prodaja. Veselilo nas je, ko smo v tem imeniku brali čez 70 manjših ali večih slovenskih knjig, ki jih je založil g. Giontini. Kdo more tajiti, da si je g. Giontini v tem oziru pridobil velike zasluge za slovensko slovstvo! Ali pa tak mož tudi ne zasluži, da ga podpirajo rodoljubi slovenski z naročili knjig sploh, zlasti šolskih, muzikalnih in družih stvari, ki jih ima na lepo zbiro v

* Iz 6. še ne natisnjenega zvezka „Čbelice“. Kdor želi temu zvezku kako pesem vvrstiti, ta je prošén, jo poslati meni, ki bom izdelke z veseljem in veliko hvaležnostjo sprejel. Vseh 5 zvezkov se dobi pri gosp. Giontiniju v Ljubljani zvezek po 30 n. kr. M. Kastelic v Ljubljani.